

Yoel kitobi va Laodikiyalik Yettinchi kun

Adventistlar jamoati — O‘ttiz beshinchi qism

Jeff Pippenger

2026-01-27

O‘ttiz Beshinchi Raqam

“Early Writings”ning 81-betida (“81” esa bitta ilohiy Oliy Ruhoniy va sakson ruhoniy ramzidir) William Millerning ikkinchi tushi qayd etilgan. Navuxadnazar singari, William Miller ham ikki tush ko‘rgan. Doniyor kitobining to‘rtinchi bobidagi Navuxadnazarning ikkinchi tushi Musoning Levilar 26 dagi “yetti vaqt”i kontekstida berilgan. Miller 2,520 ni ta’lim berganida — garchi uni “yetti vaqt” deb atagan bo‘lsa-da — Levilar yigirma oltidagi “yetti vaqt”ni tushuntirish uchun Doniyorning to‘rtinchi bobidan foydalangan. Miller o‘zining Navuxadnazar orqali timsollanganini anglamagan edi, biroq to‘rtinchi bobdagi Navuxadnazarning 2,520 kuni Millerning tushida tuproq cho‘tkali odam kelishidan oldin ham “tarqatmoq” so‘zi, ham uning ‘yetti vaqt’ sodir bo‘lishi orqali ifodalanadi.

Sister White tomonidan Miller “Ota Miller” deb ataladi, biroq bu katoliklar qilganidek majusiy ma’noda emas, balki Ibrohim ota singari patriarxal ma’nodadir. Miller bir timsoldir; u ahd odamidir va yuz qirq to‘rt ming bilan bo‘ladigan yakuniy ahdga olib boruvchi yo‘l bo‘ylab Muqaddas Kitobiy timsollar zanjirini ifodalaydi. Yoel bizga oxirgi kunlarda qariyalar tushlar ko‘rishini bildiradi, va William Miller bizning tariximizdagi o‘sha qariyadir, shuningdek, William Tyndale’ning quyidagi bashoratini amalga oshirgan dehqondir: “Agar Xudo mening hayotimni asrasa, ko‘p yillar o‘tmay, men omoch haydaydigan bir bolaga Muqaddas Bitikni sendan ko‘ra ko‘proq biladigan qilurman.”

“Xudo O‘z farishtasini Muqaddas Kitobga ishonmagan bir dehqonning qalbiga ta’sir etish uchun yubordi, uni bashoratlarni tadqiq etishga yo‘lladi. Xudoning farishtalari o‘sha tanlangan kishini qayta-qayta ziyorat qilib, uning fikrini yo‘naltirdilar va Xudoning xalqi uchun doimo qorong‘i bo‘lib kelgan bashoratlarni uning idrokiga ochdilar. Haqiqat zanjirining boshlanishi unga berildi va u bo‘g‘inma-bo‘g‘in izlanishga yetaklandi, toki u Xudoning Kalomiga hayrat va tahsin bilan boqadigan bo‘ldi. U yerda u mukammal bir haqiqat zanjirini ko‘rdi. U ilhomsiz deb hisoblagan o‘sha Kalom endi uning ko‘z o‘ngida o‘zining go‘zalligi va ulug‘vorligi ila ochildi. U Muqaddas Bitikning bir qismi boshqasini tushuntirishini ko‘rdi, va bir oyat uning tushunchasi uchun yopiq bo‘lganida, Kalomning boshqa bir qismida uni izohlaydigan narsani topdi. U Xudoning muqaddas Kalomiga quvonch hamda eng chuqur hurmat va haybat bilan qaradi.” Early Writings, 230.

Miller Tindalning bashoratini bajo keltirgan dehqon edi, va u Doniyor 8:14 ning muhrdan ochilishidan jamlagan bashoriy bilimni ilk bor 1831 yilda, Injilning King James Versioni nashr etilganidan ikki yuz yigirma yil o‘tib, e’lon qildi. Jon Uiklif, Uilyam Tindal va 1611 yilda King James Injilining nashr etilishi ikki yuz yigirma yillik bashoratning boshlanishini belgilovchi uchta yo‘l belgisini ifodalaydi; bu bashorat Tindalning omochchi bolasi Xudoning Kalomini birinchi

farishtaning xabariga ochib beradigan paytda yakuniga yetadi, undan keyin esa yana ikki farishta ergashishi kerak edi. O'sha birinchi farishta 1798 yilda, uchinchisi esa 1844 yilda keldi. Uiklif, Tindal va King James Tindalning bashoratini bajo keltiradigan dehqon bilan bog'lanadi; u esa 1798 yildan 1844 yilgacha bo'lgan uch farishta tarixining ramzi bo'lishi kerak edi.

Uilyam Millerning alfa kashfiyoti Levilar kitobining yigirma oltinchi bobidagi 2 520 yil, omega kashfiyoti esa Doniyor 8:14 dagi 2 300 yil edi. Yahudoning 2 520 yillik tarqalishi miloddan avvalgi 677 yilda boshlandi va 1844 yilda tugadi. Doniyor 8:14 dagi 2 300 yil 1844 yilda nihoyasiga yetdi. Ikkalasi ham 1844 yilda birga yakun topdi, va Uilyam Millerning alfa hamda omega kashfiyotlarining boshlanish nuqtalari ikki yuz yigirma yil bilan ajralgan edi. "Ikki yuz yigirma" — ikki guvoh asosida Uilyam Millerning ramzidir. Millerning alfa va omega kashfiyotlari 1798 va 1844 yillar bilan ifodalanadi. Shimoliy shohlikka qarshi 2 520 yillik tarqalish 1798 yilda tugadi, va qirq olti yil o'tib, 1844 yilda 2 300 yil nihoyasiga yetdi.

1798-yilda yakun topgan 2 520 yil o'sha sanani belgilaydi, va 1844-yilda yakun topgan Yahudoga qarshi 2 520 yil ikki yuz yigirma yillik davrni hosil qiladi. Bu shuni anglatadiki, Isroilga qarshi 2 520 qirq olti yillik bashoratli davrni, Yahudoga qarshi 2 520 esa ikki yuz yigirma yillik bashoratli davrni hosil qiladi. Bu davrning alfası miloddan avvalgi 677-yil, omegasi esa miloddan avvalgi 457-yildir; bu esa qirq olti yillik davrning ham, ikki yuz yigirma yillik davrning ham alfası 2 520 bilan ifodalanganini, har ikkala chiziqlarning omegasi esa 2 300 ekanini anglatadi. 2 520 yillik ikki "tarqatilish" 2 520 bilan boshlanib, 2 300 bilan tugaydigan davrning ikki guvohini taqdim etadi. Bu ikki chiziqlarning har ikkalasi ham William Millerning alfa va omega kashfiyotlarini ko'rsatadi.

"Uilyam Millerning Tushi"

"Men tush ko'rdimki, Xudo ko'rinmas bir qo'l orqali menga taxminan o'n dyuym uzunlikda va olti dyuym kvadrat o'lchamdagi, g'oyat nafis ishlangan, qora daraxt va marvaridlar bilan mohirona qadama usulida bezatilgan bir sandiqcha yubordi. Sandiqchaga kalit biriktirilgan edi. Men darhol kalitni oldim va sandiqchani ochdim; shunda, hayratim va ajablanishimga ko'ra, uning ichini har xil tur va o'lchamdagi javohirlar, olmoslar, qimmatbaho toshlar hamda turli kattalik va qiymatdagi oltin va kumush tangalar bilan to'ldirilgan holda ko'rdim; ular sandiqcha ichida o'z-o'z joylariga go'zal tarzda tartiblangan edi; va shu tariqa tartiblangani bois ular faqat quyosh bilangina tenglashtirilishi mumkin bo'lgan bir nur va ulug'vorlikni aks ettirar edi."

"Yuragim uning ichidagilarning yorqinligi, go'zalligi va qadr-qimmatı tufayli nihoyatda shod bo'lgan bo'lsa-da, bu ajoyib manzaradan yolg'iz o'zim bahramand bo'lishni o'z burchim deb bilmadim. Shuning uchun uni xonamdagi o'rta stol ustiga qo'ydim va kimda istak bo'lsa, bu hayotda inson ko'rgan eng ulug'vor va eng porloq manzarani kelib ko'rishi mumkinligi haqida xabar berdim.

Odamlar kira boshladilar, avval son jihatidan oz edi, ammo tobora olomonga aylandi. Ular dastlab sandiqqa qaraganlarida, hayratga tushib, quvonchdan hayqirar edilar. Ammo tomoshabinlar ko'payganida, har kim qimmatbaho toshlarni bezovta qila boshladi, ularni sandiqdan chiqarib, stol ustiga sohib yuborardi.

“Men sandiqning egasi tobutchcha bilan qimmatbaho taqinchoqlarni yana mening qo‘limdan talab qiladi, deb o‘ylay boshladim; agar men ularning sochilib ketishiga yo‘l qo‘ysam, ularni avvalgidek yana tobutchadagi o‘z o‘rinlariga joylay olmas edim; va bu javobgarlikni hech qachon ko‘tara olmasligimni his qildim, chunki u nihoyatda ulkan bo‘lar edi. Shunda men odamlarga ularga qo‘l tekkizmaslikni, ularni tobutchadan olib chiqmaslikni yolvorib ayta boshladim; ammo men qanchalik ko‘p yolvorsam, ular shunchalik ko‘proq ularni sochib yuborishardi; endi esa ularni butun xona bo‘ylab, pol ustiga va xonadagi har bir mebel buyumi ustiga sochib yuborayotgandek tuyulardi.”

“Shundan so‘ng men ularning haqiqiy javohirlar va tangalar orasiga sanoqsiz miqdorda qalbaki javohirlar va soxta tangalarni sochib tashlaganliklarini ko‘rdim. Men ularning bu tuban xatti-harakati va noshukurligidan qattiq g‘azablandim hamda buning uchun ularni koyib, ta‘na qildim; ammo men qanchalik ko‘p koyigan bo‘lsam, ular shunchalik ko‘proq qalbaki javohirlar va soxta tangalarni haqiqiylari orasiga sochib yubordilar.”

“Shundan so‘ng men jismoniy jonimda qattiq g‘azablandim va ularni xonadan chiqarib yuborish uchun jismoniy kuch ishlata boshladim; ammo men bittasini itarib chiqarayotganimda, yana uchasi kirib kelib, kir-chir, qirindi, qum va har xil axlatni olib kirar edi, to ular nazardan butunlay chetda qolguncha barcha haqiqiy javohirlar, olmoslar va tangalarni to‘liq qoplab tashladilar. Ular, shuningdek, mening qutichamni parcha-parcha qilib yirtib tashlab, uni axlat orasiga sochib yubordilar. Men o‘yladimki, mening qayg‘umga ham, g‘azabimga ham hech kim e‘tibor bermayotgandek. Men butunlay tushkunlikka tushib, ko‘nglim cho‘kdi, o‘tirib yig‘ladim.

“Shunday qilib, o‘z buyuk yo‘qotishim va mas‘uliyatim uchun yig‘lab, aza tutib turganimda, Xudoni esladim va U menga yordam yuborishini sidqidildan so‘rab ibodat qildim.

“Darhol eshik ochildi va bir kishi xonaga kirdi; shunda odamlarning barchasi undan chiqib ketdilar. U qo‘lida chang supurgisi bilan derazalarni ochdi va xonadagi chang hamda axlatni supurib tashlashga kirishdi.

“Men undan yolvordimki, o‘zini tiysin, chunki vayronalar orasiga ayrim qimmatbaho javohirlar sochilib yotgan edi.

U menga «qo‘rqma», dedi, chunki u «ularga g‘amxo‘rlik qiladi».

“Shunda u tuproq va axlatni, soxta qimmatbaho toshlar hamda qalbaki tangalarni supurib tashlar ekan, bularning hammasi bulut misol ko‘tarilib, derazadan tashqariga chiqib ketdi va shamol ularni olib ketdi. Shovqin-suronda men bir lahzaga ko‘zlarimni yumdim; ularni ochganimda, axlatning bari yo‘qolgan edi. Qimmatbaho javohirlar, olmoslar, oltin va kumush tangalar esa xonaning hamma yerida mo‘l-ko‘l sochilib yotar edi.

“Shundan so‘ng u stol ustiga avvalgisidan ancha kattaroq va go‘zalroq bir sandiqcha qo‘ydi-da, qimmatbaho toshlarni, olmoslarni, tangalarni hovuch-hovuch qilib yig‘ib, birortasi ham qolmaguncha sandiqchaga tashladi, garchi olmoslarning ba‘zilari igna uchidan ham kattaroq bo‘lmasa-da.”

Shundan so‘ng u meni: “kelib ko‘r,” deb chaqirdi.

“Men sandiq ichiga qaradim, ammo ko‘zlarim ko‘rgan manzaradan qamashib ketdi. Ular avvalgi shon-shuhratlaridan o‘n baravar ko‘proq porlar edi. Men ularni changga sohib yuborib, oyoqlari bilan bosib-toptagan o‘sha yovuz kishilarning oyoqlari ostida qumda ishqalab tozalangandek, deb o‘yladim. Ular sandiq ichida go‘zal tartib bilan, har biri o‘z o‘rnida joylashtirilgan edi; ularni ichiga tashlagan odamning qo‘lidan ko‘ringan biror zarar alomati ham yo‘q edi. Men quvonchimdan qichqirib yubordim, va o‘sha qichqiriq meni uyg‘otdi.” Early Writings, 81–83.

“81”-betdan boshlab, ruhoniylarning ramzi sifatida, tush ilohiyot tomonidan Uilyam Millerning insoniyligi orqali birlashtirilgan asosiy haqiqatlarni vayron qilishga doir Laodikiyadagi Yettinchi kun Adventistlari jamoatining ish tarixini aniqlab beradi. Bu tarix Miller “nihoyatda quvonib qichqirganida” nihoyasiga yetadi va o‘sha qichqiriq uni “uyg‘otdi”. Tushda ifodalangan tarix Uchinchi farishtaning baland nidosida, ya‘ni Yarim tun nidosining cho‘qqisida yakuniga yetadi. Miller tushining tarixiy rivoyati, shuningdek, Millerchilar tarixining yo‘l belgilarini ham ifodalaydi, shu bois u bir yuz qirq to‘rt ming kishining harakatining parallel tarixini ham ifodalaydi. Shuningdek, shunisi ham xuddi shunday muhimki, tushning tarixiy tasviri 2023-yilda yana takrorlana boshlagan tarixning bashoratiy fraktalini ham o‘z ichiga oladi.

Bir yuz qirq to‘rt ming kishining tarixida tan olingan haqiqat javohirlari 2004 yilda ommaviy qaydga kiritildi, so‘ngra 2012 yilda yana, Habakkukning Jadvallari taqdimoti keyinchalik tarqalib ketishi taqdir etilgan bir guruhni jamlagan paytda, qayta kiritildi. Bu haqiqatlar 2004 yilda dasturxonga qo‘yildi — 1989 yilda muhrdan ochilgan haqiqatlarning ilk taqdimoti bilan. O‘sha paytda “bir necha” kishi xabarni ko‘rib chiqdi, biroq 2012 yilda Habakkukning Jadvallari nomli 95 ta taqdimotdan iborat turkum ko‘pchilikni olib kirdi, chunki “xalq avval son jihatdan oz bo‘lib kela boshladi, biroq tobora ko‘payib, bir olomonga aylandi.”

2012-yildan 2020-yil 18-iyulgacha bu haqiqatlar bosqichma-bosqich sohib yuborildi va usti chiqindilar bilan qoplandi. 2020-yil 18-iyulda Habakkukning Lavhalari xabari tarafdorlari uch yarim kun muddatga sohib yuborildi.

Va ular o‘z guvohliklarini tamomlaganlarida, tubsizlik qa‘ridan chiqadigan maxluq ularga qarshi urush qiladi, ularni yengadi va o‘ldiradi. Va ularning jasadlari buyuk shaharning ko‘chasida yotadi; u shahar ma‘naviy ma‘noda Sado‘m va Misr deb ataladi, o‘sha yerda Rabbimiz ham xochga mixlangan edi. Va xalqlar, qabilalar, tillar va elatlardan bo‘lganlar ularning jasadlariga uch yarim kun qarab turadilar va ularning jasadlari qabrga qo‘yilishiga yo‘l qo‘ymaydilar. Va yer yuzida yashovchilar ular ustidan shodlanadilar, xursandchilik qiladilar va bir-birlariga sovg‘alar yuboradilar; chunki bu ikki payg‘ambar yer yuzida yashovchilarni azoblagan edilar. Vahiy 11:7–10.

2023-yil 30-dekabr, shanba kuni, Future for America 2020-yil 18-iyuldan beri o‘tkazilgan ilk ommaviy uchrashuvi uchun Zoom yig‘ilishiga qo‘shildi. 2023-yil 30-dekabr 2020-yil 18-iyuldan keyingi 1,260 kundir, ya‘ni “uch yarim kun”dir. Ilyos va Muso ko‘chada o‘lik yotgan paytda, boshqa toifa esa “shodlanmoqda.” Future for America 2023-yil iyul oyida bashoratli xabarni yana nashr etishga qaytgan edi, chunki o‘sha vaqtda butun yer yuziga borishi kerak bo‘lgan xabar, bashoratli zaruratga ko‘ra, “sahro”dan kelishi lozim edi. Uch yarim kun, yoki 1,260 kun —

sahrodir.

Va xotin sahroga qochdi; u yerda Xudo uning uchun bir joy tayyorlab qo'ygan edi, toki uni u yerda ming ikki yuz oltmish kun davomida oziqlantirsinlar. Vahiy 12:6.

“Ollohsiz cho‘l” — “ming ikki yuz oltmish kun”dir, ya‘ni 1,260 kun, bu yana “uch yarim kun” ham bo‘lib, Vahiy 12:6 da ifodalangan, va “126” — 1,260 ning o‘ndan bir qismidir. O‘sha paytda muhrdan yechilgan hayratlanarli haqiqatlardan biri Tavrotning Levilar kitobi yigirma oltinchi bobidagi “yetti karra” ibodatining bajo bo‘lishida tavbaning zarurligi edi.

1 260 kun, shuningdek, 2 520 kunning ham ramzidir. Shimoliy shohlikka qarshi bo‘lgan “yetti vaqt” miloddan avvalgi 723-yilda boshlanib, 1798-yilda yakun topdi. Uning o‘rtasi 538-yildir; shu tariqa butparastlik Muqaddas joyni va lashkarni oyoq osti qilgan 1 260 yil, undan keyin esa papachilik Muqaddas joyni va lashkarni oyoq osti qilgan 1 260 yil hosil bo‘ladi. Bu bashoratli tuzilma Masihning suvga cho‘mdirilishidan to xochgacha bo‘lgan 1 260 kun bilan muvofiqdir; undan keyin milodiy 34-yilgacha davom etadigan 1 260 bashoratli kun keladi, o‘shanda Xushxabar g‘ayriyahudiylarga bordi. Shunday qilib, ikki guvoh asosida 1 260 — 2 520 kunning, ya‘ni Musoning Levilar kitobining yigirma oltinchi bobidagi “yetti vaqt”ining bir qismidir.

2020-yil 18-iyul, shanba kunidan 2023-yil 30-dekabr, shanba kunigacha davom etgan sahrodagi ovoz davri 2023-yil iyulida faryod qila boshladi, va “sahro” davri 2023-yil 30-dekabr, shanba kuni yakunlanganda Muso va Ilyosning tirilishi yetib keldi. Ovozning xabari har bir islohot harakatidagi bir-biriga parallel bo‘lgan birinchi umidsizliklarning yo‘l belgisi o‘n bokira qizi haqidagi masal kontekstida 2020-yil 18-iyuldagi soxta bashoratni tushuntirib berishini aniqladi. U erkaklar va ayollarni Levilar kitobining yigirma oltinchi bobi ibodati bilan ifodalangan tavbaga da‘vat etdi. Millerning tushi aynan o‘sha tavbani ifodalaydi; u shunday deb yozadi: “Shunday qilib men buyuk yo‘qotishim va mas‘uliyatim uchun yig‘lab, aza tutayotganimda, Xudoni esladim va Undan menga yordam yuborishini chin dildan so‘radim.”

Keling va Ko‘ring

Millerning tushi “kelib ko‘ring” degan ikki ifoda bilan bo‘lingan. Birinchi safar Miller odamlarni “kelib ko‘ring” deb chorlaydi, ikkinchi safar esa “kir cho‘tkasi ushlagan odam” Millerni kelib ko‘rishga chorlaydi. “Kelib ko‘ring” — muhrdan ochilgan bashoratli haqiqatni aniqlovchi bashoratli ramzdir. Dastlabki to‘rtta muhrning har birida “kelib ko‘ring” degan buyruq mavjud.

Va men Qo‘zining muhrlardan birini ochganini ko‘rdim; va men to‘rt maxluqdan birining momaqaldiraq tovushiday ovoz bilan: “Kel va ko‘r”, deb aytganini eshitdim. ... U ikkinchi muhrni ochganida, men ikkinchi maxluqning: “Kel va ko‘r”, deb aytganini eshitdim. ... U uchinchi muhrni ochganida, men uchinchi maxluqning: “Kel va ko‘r”, deb aytganini eshitdim. ... U to‘rtinchi muhrni ochganida, men to‘rtinchi maxluqning ovozini: “Kel va ko‘r”, deb aytganini eshitdim. Vahiy 6:1, 3, 5, 7.

Millerning tushining boshidagi “kel va ko‘r” — alfadir, yakunidagi “kel va ko‘r” esa omegadir. Tush boshida muhrning ochilishi shunday gavharlar sifatida ko‘rsatiladiki, ular “tartibga solinganda, faqat quyoshga teng bo‘ladigan nur va ulug‘vorlikni aks ettirar edi.” Masih Millerni

omegani “kel va ko‘r” deb chorlaganida, Miller shunday deydi: “ko‘rgan manzaramdan ko‘zlarim qamashdi. Ular avvalgi ulug‘vorligidan o‘n baravar ko‘proq porlar edi.” Alfa nuri quyosh kabi edi, omega nuri esa quyoshdan o‘n baravar edi.

Tarqatib yuborish

Millerning qayg‘usi va tavbasi birinchi “kelib ko‘r” va oxirgi “kelib ko‘r” bilan boshlangan davrning oxirida ifodalanadi. Millerning xalqqa bir xabarni muhrdan ochishi bilan boshlanib, so‘ng Masihning Millerga bir xabarni muhrdan ochishi bilan yakunlanadigan davrda “tarqatmoq” so‘zi “yetti marta” ifodalanadi. Miller bu so‘zni yana ishlatadi, biroq birinchi va oxirgi muhrdan ochish oralig‘ida “tarqatmoq” “yetti marta” ifodalanadi. Muqaddas Kitob “yetti marta” hukmini “tarqatmoq” so‘zi bilan aynanlashtiradi.

Va Men sizlarni butparast xalqlar orasiga tarqatib yuboraman va ortingizdan qilich yalang‘ochlayman; shunda yurtigingiz huvillab qoladi, shaharlaringiz esa vayron bo‘ladi.
Leviticus 26:33.

Miller kashf etgan eng birinchi haqiqat Levilar yigirma oltinchi bobdagi “yetti vaqt” edi; va uning tushida Millerning xabari nashr etilgan payt bilan Masihning xabari nashr etilgan payt orasidagi davrda, Uilyam Millerning ishi bilan ifodalangan barcha poydevoriy haqiqatlar Laodikiyadagi Yettinchi kun Adventizmi ilohiyotchilarining axlati va qalbaki tangalari bilan qoplanishi kerak edi. Poydevoriy haqiqatlarning o‘sha rad etilishi alfa bilan omega orasidagi tarix ichidagi yetti sochilish sifatida ifodalangan. “Yetti vaqt” Uilyam Miller ishining ramzidir, va bu esa o‘z navbatida Yettinchi kun Adventizmining poydevorlaridir; ulardan Doniyor 8:14 dagi 2 300 kun ayni o‘sha poydevorning markaziy ustunidir. Bu shuni ko‘rsatadiki, Uilyam Millerning birinchi, ya‘ni alfa kashfiyoti bo‘lgan 2 520 yillik sochilish bir davrning boshlanishini belgilaydi; u esa Uilyam Millerning omega kashfiyoti bo‘lgan 2 300 kun bilan yakunlangan.

1863-yilda Laodikiyalik Yettinchi kun Adventizmi “yetti vaqt”ni chetga surib qo‘yganida, ular Uilyam Millerning birinchi kashfiyotini ham chetga surib qo‘ydilar; bu esa uning alfa kashfiyoti va poydevor kashfiyoti edi. Millerning kashfiyotlarining eng so‘nggisi 2 300 kun bo‘lib, bu uning omega kashfiyoti va toj kashfiyoti edi. 1798-yilda yakunlangan “yetti vaqt” 2 520 ni belgilagan edi, 2 300 kun esa 1844-yilda belgilandi.

Sochilib ketgan marvaridlarni yetti marta sochib yuborilgandan keyin yig‘ib-teradigan kishi — kir cho‘tkali odamdir. Shundan so‘ng quticha kattaroq va go‘zalroq bo‘ladi hamda quyoshdan o‘n barobar yorqinroq porlaydi. O‘n — sinovning timsolidir; shu bois bu marvaridlar quyosh kuni ustidan bo‘ladigan sinovda porlaydi, demak, Millerning tushi 1798 yilda boshlanib, yakshanba qonuni paytidagi uchinchi farishtaning baland nidosida yakun topadi.

1798 yildan 1863 yilgacha bo‘lgan Millerchilar tarixi, shuningdek, 1798 yildan tez orada kelajakdagi Yakshanba qonunigacha bo‘lgan tarixdir. Uilyam Millerning tushida ifodalangan, Millerning “kel va ko‘r” deyishidan tortib Tozalash cho‘tkasi ushlagan odamning “kel va ko‘r” deyishigacha davom etadigan tarix ham 1798 yildan 1863 yilgacha bo‘lgan davr, hamda 1798 yildan Yakshanba qonunigacha bo‘lgan davrdir. 1863 yilda yakunlanadigan chiziq 1798 yilda

boshlanib Yakshanba qonunida tugaydigan chiziqning bashoratli fraktalidir. Bu ikkala chiziq ham Millerning tushida ifodalangan.

1844-yil 22-oktabrdagi yopilgan eshik yakshanba qonunidagi yopilgan eshikni timsollaydi.

1844-yilda amalga oshgan 2 300 yillik bashorat yakshanba qonunini timsollaydi.

“Muqaddasxonani poklash uchun Masihning bizning oliy ruhoniyimiz sifatida eng muqaddas joyga kelishi — Doniyor 8:14 da ko‘rsatilganidek; Inson O‘g‘lining Qadimiy Zot huzuriga kelishi — Doniyor 7:13 da bayon etilganidek; va Rabbimizning O‘z ma’badiga kelishi — Malakiy tomonidan oldindan aytilganidek — bularning barchasi ayni bir hodisaning tasvirlaridir; va bu hodisa, shuningdek, Masih tomonidan Matto 25 dagi o‘n bokira haqidagi masalda tasvirlangan kuyovning nikohga kelishi orqali ham ifodalangan.” The Great Controversy, 426.

Chiziqlar

Millerning kashfiyotlaridagi omega 2 300 yillik bashorat edi; shunday ekan, 1844 ham, yakshanba qonuni ham 2 300 yil bilan ifodalanadi. Bu esa 2 520 ikkala chiziqning alfasidir, 2 300 esa ikkala chiziqning omegasidir, degan ma’noni anglatadi; bir chiziq 1863 yilda yakunlanadi, boshqa chiziq esa yakshanba qonunida yakunlanadi. Har ikkala chiziqda ham 2 520 bashorati alfa, ya’ni poydevor toshidir. Millerchilar tarixining poydevor tarixidagi 1798 dan 1863 gacha bo‘lgan fraktal, shuningdek, bir yuz qirq to‘rt mingning omega, ya’ni gumbaztosh tarixidagi boshqa bir fraktal bilan ham mos tushadi.

9/11 da Xudo O‘z xalqini Yeremiyoning qadimiy yo‘llariga qaytishga chaqirdi; bu yo‘llar poydevorlardir, ular esa, o‘z navbatida, poydevoriy tarixning xabarchisi orqali ifodalanadi, u esa, o‘z navbatida, o‘zining poydevoriy alfa kashfiyoti bo‘lgan “yetti vaqt” orqali ifodalanadi. “Yetti vaqt” bir yuz qirq to‘rt mingning poydevorlarining ramzidir, va 9/11 da o‘sha guruhning muhrlanishi poydevorlar haqidagi sinov xabari bilan boshlandi; bu xabar Uilyam Miller va Adventizmning eng birinchi poydevoriy haqiqati orqali ifodalangan. 9/11 da muhrlanish vaqti boshlandi va yaqinda keladigan yakshanba qonuni paytida bir yuz qirq to‘rt mingning muhrlanish vaqti yakunlanadi.

O‘sha tarix 2,520 dan boshlanib 2,300 bilan yakunlanadigan fraktaldir, va shu bois u tarix William Millerning tushida ifodalangan bashoratli tarixning uchinchi chizig‘idir. 2,520 1798-yilda, 2,300 esa 1844-yilda bajo bo‘ldi. Ikki chiziq bilan ifodalangan ish — Masihning O‘z ilohiy tabiatini bizning insoniy tabiatimiz bilan birlashtirish ishidir. Bu gunohkorni avliyoga aylantirish, yuksak tabiatni past tabiat ustidan unga tegishli bo‘lgan taxtga qayta tiklash ishidir. Shu sababdan, inson tanasi tanadagi har bir hujayrani to‘liq qayta hosil qilish uchun 2,520 kun talab qiladi, va ayni o‘sha tananing o‘zi 23 erkak xromosomasi bilan 23 ayol xromosomasining birikishiga asoslangandir. Ular birgalikda tirik ma’badni hosil qiladi; bu “46” soni bilan ifodalanadi, bu esa 1798 dan 1844 gacha bo‘lgan davrdir, ya’ni William Millerning tushidagi 1798-yildagi 2,520 dan 1844-yildagi 2,300 gacha bo‘lgan davrdir.

William Millerning tushi yana bir e'tiborga molik fraktalni ham o'z ichiga oladi. 9/11 dan Yakshanba qonunigacha bo'lgan davr, 1798 yildan Yakshanba qonunigacha bo'lgan davrning fraktalidir, xuddi 1798 yildan 1863 yilgacha bo'lgani kabi. 2023 yildan Yakshanba qonunigacha bo'lgan davr, 9/11 dan Yakshanba qonunigacha bo'lgan davrning fraktalidir, va Millerning tushi ichidagi barcha chiziqlar o'zlarining barchasining omega-si sifatida aynan shu tarixga ishora qiladi. Bu asl haqiqatlar quyoshdan o'n karra ziyoda ulug'lanadigan davrdir.

Ikki Ortiqcha Bezagi

1840-yillarda "bustle" so'zi (ot sifatida) odatda jo'shqin, serharakat yoki shovqinli faoliyatni anglatar edi — ko'pincha tashvishli ovora-garchilik, hayajon, shoshilish yoki bezovtalik ma'nosini ham o'z ichiga olar edi. U olomon ichida, xonadonda, bozor maydonida yoki muayyan bir voqea davomida bo'ladimi, baribir jonli harakatni, g'ala-g'ovurni yoki u yoqdan-bu yoqqa yugurib-elib yurishni bildirardi. Shunday ekan, Millerning tushidagi "bustle" aynan o'sha paytda sodir bo'layotgan zudlikdagi qizg'in faoliyatni, hayajonni yoki shoshilinch ishni — hozirgi vaziyat yoki hodisaning o'tkinchi jo'shqinligini yoxud g'ala-g'ovurini tasvirlaydi.

Miller shunday deydi: "So'ngra u tuproq va chiqindilarni, soxta javohirlar hamda qalbaki tangalarni supurib tashlar ekan, bularning barchasi bulut singari ko'tarilib, derazadan chiqib ketdi, va shamol ularni uchirib ketdi. G'ala-g'ovur ichida men bir lahzaga ko'zlarimni yumdim; ularni ochganimda, barcha chiqindilar yo'q bo'lib ketgan edi."

"Shovqin" Millerning tushida ikki nuqtani ifodalaydi; birinchisi — olomon javohirlarni sohib yuborayotgan payt, ikkinchisi esa — changyutgich cho'tka tutgan kishi derazalarni ochib, soxta javohirlarni supurib chiqarishni boshlagan paytdir. Birinchi, alfa shovqin — javohirlarning usti yopib qo'yilishidir, ikkinchi, omega shovqin esa — javohirlarning qayta tiklanishidir. Shovqin davomida Miller ko'zlarini yumdi. Miller 1849-yilda oromga qo'yildi — aynan Masih O'z xalqining qoldig'ini to'plash uchun qo'lini ikkinchi marta uzatayotgan paytda. Shundan so'ng Miller ko'zlarini yumdi, va 1850-yilda uning haqiqatlari Habakkukning vahiy yozilsin va ravshan qilinsin, degan amrining bajo bo'lishida yana stol ustiga qo'yildi. O'sha shovqin davrida Miller ko'zlarini yumadi, va u uyg'onganida javohirlar qayta tiklanish jarayonida edi.

Uning tushidagi ikkinchi shov-shuv yuz qirq to'rt mingliklarning bayrog'i tiriltirilayotgan, poklanayotgan va soflashtirilayotgan paytda sodir bo'ladi; bu esa Zakariyo toj ustidagi javohirlar deb ta'riflaydigan bayroqdir.

Va o'sha kunda ularning Egasi Xudo ularni O'z xalqining suruvi kabi qutqarur; chunki ular toj toshlaridek bo'lib, Uning yeri ustida bayroq singari yuksaltirilur. Zero Uning ezguligi naqadar buyuk, Uning go'zalligi naqadar ulug'dir! G'alla yigitlarni shod etar, yangi sharob esa qizlarni. Kechgi yomg'ir mavsumida Egadan yomg'ir so'rang; shunda Egamiz yorqin bulutlar hosil qilur va ularga yomg'ir yog'dirur, dalada har bir kishiga maysa berur. Chunki butlar behuda so'zladi, folbinlar esa yolg'onni ko'rdi va soxta tushlarni aytdi; ular behuda tasalli berur. Shuning uchun ular suruv kabi yo'lga tushib ketdilar, cho'pon bo'lmagani uchun azob chektilar. G'azabim cho'ponlarga qarshi alangalandi, men taka echkilarni jazoladim; chunki Sarvari Olam O'z suruvi bo'lgan Yahudo xonadonini ziyorat qildi va ularni jangda O'zining

ko'rkam otidek qildi. Zakariyo 9:16–10:3.

“Uning xalqining podasi” ham bir bayroq, ham toj ustidagi toshlar (javohirlar)dir. Uning xalqining podasi so'nggi yomg'ir davrida aniqlanadi, chunki amr shuki, so'nggi yomg'ir vaqtida so'nggi yomg'irni so'rash kerak. Bu poda Eremiyoning qadimiy yo'llari yo'lidan emas, balki o'z yo'lidan yurgan “poda”ga qarama-qarshi qo'yiladi. So'nggi yomg'ir davrida Uning podasi bo'lgan javohirlar jangda Uning ko'rkam oti bo'ladi. O'sha “ko'rkam ot” g'olib cherkovdir; u birinchi masihiy kelin timsolida ifodalangan bo'lib, oq ot sifatida birinchi muhr davrida g'alaba qilib va g'alaba qozonish uchun oldinga chiqqan Butrus orqali ramziy ma'noda ko'rsatilgan.

Men Qo'zichoq muhrlardan birini ochganini ko'rdim, va to'rt maxluqotdan birining momaqaldiraqdek ovoz bilan: «Kel va ko'r», — deganini eshitdim. Men qaradim, va mana, oq ot; uning ustida o'tirganning qo'lida yoy bor edi; unga toj berildi, va u g'olib chiqib, yana g'alaba qilish uchun yo'lga tushdi. Vahiy 6:1, 2.

Demak, Butrus Hosil bayramidagi yomg'irning to'kilishi davrida havoriylarning birinchi masihiy jamoatining ramzidir; va Hosil bayramidagi to'kilish orqali timsollangan so'nggi yomg'ir davridagi oxirgi masihiy jamoatining ham ramzidir.

Va men osmonning ochilganini ko'rdim, va mana, oq ot; hamda uning ustida o'tirgan Zot Sodiq va Haqiqiy deb atalardi, va U adolat ila hukm qiladi hamda urushadi. Uning ko'zlari olov alangasidek edi, va boshida ko'p tojlar bor edi; hamda Unda yozilgan bir ism bor edi, uni O'zidan boshqa hech kim bilmas edi. Va U qonga botirilgan libosga burkangan edi; va Uning nomi Xudoning Kalomi deb ataladi. Va osmonda bo'lgan lashkarlar oq otlarda Unga ergashar edilar, oppoq va pok nafis zig'ir kiyimlarga kiyintirilgan holda. Vahiy 19:11–14.

Oq otlar Hizqiyol 37 da tiriltiriladigan Masihning lashkarini ifodalaydi; ular g'olib jamoatdir, va ular tojdagi toshlardir, chunki Masih keyingi yomg'ir vaqtida O'zining ulug'vorlik shohligini barpo etadi. Uning shohligining vakillari sifatida bir yuz qirq to'rt ming kishi toj ustidagi javohirlardir; o'sha toj esa U 2 300 kunning yakunida qabul qiladigan shohlikning ramzidir, bu esa 1844-yil 22-oktabrda ham bo'lgan va yakshanba qonuni vaqtida yana bo'ladi. Oq otlardan iborat o'sha shohlik keyingi yomg'ir davrida ko'tariladi, osmonning derazalari ochilganda, chunki Yuhanno osmon ochilganida oq otni ko'rgan edi.

1849-yildagi alfa shovqin-suroni ichida Miller ozgina muddatga o'lim uyqusiga ko'z yumdi. Miller Ilyos edi, va Ilyos 2020-yil 18-iyulda vafot etdi; u omega shovqin-suroniga yetgunicha 1 260 kun ko'chada yotdi va shundan so'ng uyg'otildi. Uning uyg'otilishi axlatni supurib tashlash uchun tuproq cho'tkali odam osmonning derazasini ochgan paytda kelishi bilan belgilangan. Oq otlar lashkari osmonning derazasi ochilganda ko'tariladi, va bu sodir bo'lganda haqiqiy bilan soxtaning ajratilishi ayon bo'ladi. Bu ajratilish Malaki kitobida ham ko'rsatilgan.

Barcha ushrlarni omborxonaga olib kelinglar, toki Mening uyimda oziq bo'lsin; va endi shu bilan Meni sinab ko'ringlar, deydi Sarvari Olam, Men sizlar uchun osmonning derazalarini ochib, sig'dirib bo'lmas darajada ustingizga baraka yog'dirmasmikanman. Malaki 3:10.

Payg‘ambarlarning ruhlari payg‘ambarlarga bo‘ysunadi, va Vahiydagi Yuhanno, Millerning tushi hamda Malaki osmon derazalari ochiladigan vaqt haqida uchta guvohlik beradi. Millerning tushida bu “kelib ko‘ring” degan da‘vatning omegasi paytidadir. Alphadagi shovqin-so‘ron sochib yuborish boshlanganda edi, omega esa yig‘ib olish boshlanadigan paytdir.

Millerning tushi bayoniga yanada chuqurroq kirishishdan oldin, biz James Whitening ushbu tush haqidagi sharhini keltirmoqchimiz. James White haqiqiy javohirlarni Xudoning haqiqiy xalqi, qalbaki javohirlarni esa yovuzlar deb ta‘riflaydi. Men esa javohirlarni xatoga qarama-qarshi qo‘yilgan haqiqatlar deb tushunaman. Javohirlar ham, qalbaki javohirlar ham xato va soxta xabarchilarga qarama-qarshi qo‘yilgan xabar hamda xabarchilardir.

“BROTHER MILLERNING TUSHI”

“Quyidagi tush bundan ikki yildan ortiq vaqt muqaddam Advent Herald‘da e‘lon qilingan edi. Men o‘shanda bu tush bizning o‘tgan ikkinchi advent tajribamizni ravshan ko‘rsatib berishini, va Xudo bu tushni tarqalib ketgan suruv manfaati uchun berganini ko‘rdim.

“Egamizning buyuk va dahshatli kunining yaqinlashayotganining alomatlari qatorida Xudo tushlarni ham qo‘ygan. Qarang: Yoel 2:28–31; Havoriylar 2:17–20. Tushlar uch yo‘l bilan kelishi mumkin: birinchidan, «ishlarning ko‘pligidan». Qarang: Voiz 5:3. Ikkinchidan, Shaytonning nopok ruhi va aldoviga duchor bo‘lganlar uning ta‘siri orqali tushlar ko‘rishlari mumkin. Qarang: Qonunlar kitobi 8:1–5; Yeremiyo 23:25–28; 27:9; 29:8; Zakariyo 10:2; Yahudo 8. Uchinchidan esa, Xudo har doim O‘z xalqiga tushlar orqali, ozmi-ko‘pmi, ta‘lim berib kelgan va hozir ham berib kelmoqda; bu tushlar farishtalar va Muqaddas Ruh vositachiligi orqali keladi. Haqiqatning ravshan nurida turganlar Xudo ularga qachon tush berganini biladilar; bundaylar yolg‘on tushlar orqali aldanib, yo‘ldan ozdirilmaydilar.”

“Va u dedi: Endi so‘zlarimni eshitinglar; agar orangizda payg‘ambar bo‘lsa, Men, Egam, O‘zimni unga vahiyda ayon qilurman va u bilan tushda so‘zlashurman.’ Sahroda sanash 12:6. Yoqub dedi: ‘Egamizning farishtasi tushimda menga so‘zladi.’ Ibtido 31:2. ‘Va Xudo suriyalik Lobonga tunda tushida keldi.’ Ibtido 31:24. Yusufning tushlarini [Ibtido 37:5–9] o‘qing, so‘ngra ularning Misrda bajo topganiga doir qiziqarli hikoyani o‘qing. ‘Givonda Egamiz Sulaymonga tunda tushida zohir bo‘ldi.’ 3 Shohlar 3:5. Doniyor kitobining ikkinchi bobidagi buyuk va nihoyatda muhim haykal tushda berilgan edi, shuningdek yettinchi bobdagi to‘rt mahluq va hokazolar ham. Hirod go‘dak Najotkorni halok etmoqchi bo‘lganida, Yusufga tushida Misrga qochish haqida ogohlantirish berildi. Matto 2:13.”

“OXIRGI KUNLARDA shunday bo‘ladi, — deydi Xudo, — Men O‘z Ruhimdan har bir jonzot ustiga to‘kaman; o‘g‘illaringiz va qizlaringiz bashorat qiladilar, yigitlaringiz vahiylar ko‘radilar, qariyalaringiz esa tushlar ko‘radilar.’ Havoriylar 2:17.

“Bu yerda bashorat in‘omi, tushlar va vahiylar orqali, Muqaddas Ruhning samarasidir va oxirgi kunlarda alomatni tashkil etadigan darajada namoyon bo‘lishi kerak. U Injil jamoatining in‘omlaridan biridir.

“Va U ba‘zilarni havoriylar; ba‘zilarni esa PAYG‘AMBARLAR; ba‘zilarni xushxabar voizlari; ba‘zilarni esa cho‘ponlar va muallimlar qilib berdi; toki muqaddaslar kamolga

yetkazilsin, xizmat ishi uchun, Masih tanasining bunyod etilishi uchun.’ Efesliklarga 4:11, 12.”

“‘Xudo jamoatda ba’zilarni o’rnatdi: birinchidan havoriylarni, ikkinchidan PAYG‘AMBARLARNI,’ va hokazo. 1 Korinfliklarga 12:28. ‘PAYG‘AMBARLIK LARNI mensimganlar.’ 1 Salonikaliklarga 5:20. Shuningdek qarang: Havoriylar 13:1; 21:9; Rimliklarga 7:6; 1 Korinfliklarga 14:1, 24, 39. Payg‘ambarlar yoki payg‘ambarliklar Masih jamoatining imorat bo’lishi uchundir; va Xudoning Kalomidan ularning xushxabarchilar, cho’ponlar va muallimlardan oldin to’xtashi kerak bo’lganini isbotlay oladigan hech qanday dalil keltirib bo’lmaydi. Ammo e’tiroz bildiruvchi deydi: ‘Shunchalik ko’p soxta vahiylar va tushlar bo’lganki, men bu kabi hech narsaga ishonch qila olmayman.’ To’g’ri, Shaytonning o’z qalbakisi bor. Uning har doim soxta payg‘ambarlari bo’lgan, va, albatta, uning mana shu aldov va zafarining so’nggi soatida biz ularni hozir ham kutishimiz mumkin. Bunday maxsus vahiylarni qalbakisi mavjud bo’lgani uchun rad etadiganlar, xuddi shunday haqli ravishda yana bir oz oldinga borib, Xudo hech qachon O’zini insonga tushda yoki vahiya ayon qilganini ham inkor etishlari mumkin, chunki qalbakisi har doim mavjud bo’lgan.”

“Tushlar va vahiylar — Xudo O’zini insonga ochib bergan vositadir. U shu vosita orqali payg‘ambarlarga so’zlagan; U bashorat in’omini xushxabar jamoatining in’omlari qatoriga qo’ygan va tushlar hamda vahiylarni “OXIRGI KUNLAR”ning boshqa alomatlari bilan bir qatorga kiritgan. Omin.

“Yuqoridagi mulohazalardagi maqsadim e’tirozlarni Muqaddas Yozuvlarga muvofiq tarzda bartaraf etish va o’quvchining ongini quyidagilarga tayyorlash bo’lgan.”

“V. MILLER,

“Low Hampton, N. Y. 1847-yil 3-dekabr.” James White, Birodar Millerning Tushi, 1–6.

“1. ‘Sandiq’ Muqaddas Kitobning Rabbimiz Iso Masihning ikkinchi kelishi haqidagi buyuk haqiqatlarini anglatadi; bu haqiqatlar dunyoga e’lon qilinishi uchun Birodar Millerga berilgan edi.

“2. ‘Ilova qilingan kalit’ uning bashoratli Kalomni talqin etish usuli edi — Muqaddas Yozuvni Muqaddas Yozuv bilan qiyoslash — Bibliya o’zining o’zi talqin qiluvchidir. Aka Miller shu kalit bilan ‘sandiqni’, ya’ni adventning dunyo uchun bo’lgan buyuk haqiqatini ochdi.

“3. ‘Har xil tur va o’lchamdagi’ ‘javohirlar, olmoslar va hokazolar’ning ‘quticha ichida o’z joylariga naqadar go’zal tartib bilan joylashtirilgani’ Xudoning farzandlarini [Malaki 3:17,] barcha jamoatlardan va hayotning deyarli har bir tabaqasi hamda holatidan bo’lgan, advent imonini qabul qilgan va muqaddas haqiqat ishida o’z mavqe va vazifalarida jasorat bilan turishlari ko’ringan kishilarni ifodalaydi. Ular ana shu tartibda harakat qilib, har biri o’z burchiga e’tibor berib va Xudo oldida kamtarlik bilan yurganlari holda, dunyoga ‘nur va ulug’vorlikni aks ettirdilar’; bu faqat havoriylar davridagi jamoat bilan tenglashtirilishi mumkin edi. Xabar [Vahiy 14:6,7,] go’yo shamol qanotlarida yoyildi, va ‘Kelinglar, chunki endi hamma narsa tayyor’ [Luqo 14:17.] degan taklif qudrat va ta’sir bilan tarqaldi.”

“4. ‘Xalq avvaliga oz sonli bo’lib kela boshladi, ammo keyinchalik olomonga aylandi.’ Aka Miller va yana juda ozchilik tomonidan advent ta’limoti dastlab va’z qilinganida, u uncha katta

ta'sir ko'rsatmadi va undan juda ozchilikgina uyg'ondi; ammo 1840-yildan 1844-yilgacha u qayerda va'z qilingan bo'lsa, butun jamoa qo'zg'alib ketdi.

“5. Uchayotgan farishta [Vahiy 14:6–7] abadiy xushxabarni ilk bor va'z qila boshlaganida, ‘Xudodan qo'rqinglar va Unga ulug'lik beringlar; chunki Uning hukm soati keldi’, degan xabarga ko'ra, ko'plar Isoning kelishi va tiklanish umidi oldida quvonchdan hayqirdilar; biroq keyinchalik ular o'sha, sal avval ularni quvonchga to'ldirgan haqiqatga qarshi chiqib, uni masxara qildilar va ustidan kuldilar. Ular javohirlarni bezovta qildilar va tarqatib yubordilar. Bu bizni 1844 yilning kuziga olib keladi; o'shanda tarqalish vaqti boshlangan edi.

“Buni yodda tuting: Bir vaqtlar «quvonchdan hayqirganlar»ning o'zlari qimmatbaho toshlarni tashvishga solib, tarqatib yubordilar. Va 1844-yildan buyon suruvni aynan bir vaqtlar haqiqatni va'z qilgan va undan quvongan, ammo keyinchalik Xudoning ishini hamda o'tgan advent tajribamizdagi bashoratning amalga oshganini inkor etganlar kabi bunchalik samarali tarzda tarqatib yuborib, yo'ldan ozdirgan hech kim bo'lmagan.”

«6. Haqiqiyolari orasiga sohib yuborilgan “soxta javohirlar va qalbaki tangalar” 1844 yildan beri eshik yopilganidan buyon yolg'on imonlilarni yoki “begona bolalar”ni [Hosea 5:7] ravshan ifodalaydi.

“7. «Tuproq va qirindilar, qum va har xil axlatlar» 1844 yil kuzidan buyon ikkinchi Adventga ishonuvchilar orasiga olib kirilgan turli va ko'plab xatolarni ifodalaydi. Bu yerda men ulardan bir nechtasini ko'rib chiqaman.

“1. Ayrim «cho'ponlar» Yarim tun nidosi yangraganidan so'ng darhol mag'rurona egallagan mavqe shundan iborat ediki, yettinchi oy harakatiga hamroh bo'lgan Muqaddas Ruhning tantanavor erituvchi qudrati mesmerik ta'sir emish. George Storrs bu mavqeni egallagan birinchilardan edi. Buning uchun 1844 yilning keyingi qismida New York shahrida nashr etilgan Midnight-Cry dagi uning yozuvlariga qarang. J. V. Himes 1845 yil bahoridagi Albany Konferensiyasida yettinchi oy harakati yetti fut chuqurlikdagi mesmerizmni keltirib chiqarganini aytdi. Buni menga o'sha yerda hozir bo'lgan va bu so'zni eshitgan bir kishi aytgan. Yettinchi oy nidosida faol qatnashgan boshqalar esa keyinchalik o'sha harakatni Iblisning ishi deb e'lon qildilar. Najotkorimiz davrida Masih va Muqaddas Ruhning ishini Iblisga nisbat berish kufr edi, hozir ham bu kufrdir. 2. Aniq vaqtga doir ko'plab tajribalar. 2300 kun 1844 yilda tugaganidan beri, turli shaxslar tomonidan ularning nihoyasi uchun anchagina vaqtlar belgilandi. Buni qilish orqali ular «chegara belgilarini» surib tashladilar va butun advent harakati ustiga zulmat hamda shubha soldiilar. 3. Spiritualizm barcha xayolotlari va haddan oshishlari bilan. O'limning dahshatli ishini amalga oshirgan Iblisning bu hiylasi «yog'och qirindilari» va «har turli chiqindilar» bilan juda munosib tarzda tasvirlangan. Spiritualizm zaharini ichib yuborganlarning ko'pi bizning o'tgan advent tajribamizning haqiqatini tan oldilar va shu fakt tufayli ko'plar 1843 va 1844 yillarda Xudo buyuk advent harakatlarini boshqarganiga ishonish spiritualizmning tabiiy mevasi ekaniga ishonitirildilar. Peter, «halokatli bid'atlarni olib kiradigan, hatto o'zlarini sotib olgan Rabbini inkor etadiganlar» haqida so'z yuritar ekan, shunday deydi: «ULAR TUFAYLI HAQIQAT YO'LI YOMONLANADI». 4. S. S. Snow o'zini «Ilyos Payg'ambar» deb da'vo qilishi. Bu odam o'zining g'alati va yovvoyi yo'lida o'limning bu ishida ham o'z rolini o'ynadi, va uning yo'li

ko‘plab samimiy qalblar nazarida kutayotgan azizlar uchun haqiqiy mavqeni badnom qilishga moyil bo‘ldi.”

“Xatolar katalogiga men yana ko‘plab boshqalarini ham qo‘shishim mumkin, masalan, Vahiy 20:4, 7 dagi o‘tmishdagi «ming yil», Vahiy 7:4; 14:1 dagi 144,000, Masih tirilganidan keyin «o‘rinlaridan turib, qabrlardan chiqqanlar», hech qanday mehnat qilmaslik ta‘limoti, go‘daklarning yo‘q qilinishi haqidagi ta‘limot va hokazo, va hokazo. Bu xatolar shu qadar tinimsiz ravishda targ‘ib qilindi va kutayotgan suruvga shu qadar qattiq singdirildiki, Birodar Miller tushni ko‘rgan paytda haqiqiy gavharlar «ko‘zdan yashirilgan» edi, va payg‘ambarning so‘zlari tatbiq etilar edi — «Hukm orqaga surildi, adolat esa uzoqda turibdi», va hokazo, va hokazo. Qarang: Ishayo 56:14.”

“O‘sha paytda mamlakatda hozirgi haqiqat ishini himoya qiladigan birorta ham advent nashri yo‘q edi. ‘Day-Dawn’ kichik poda egallagan haqiqiy mavqeni himoya qilgan so‘nggi nashr edi; ammo Rabbiiy Miller birodarga bu tushni berishidan bir necha oy oldin u ham barham topdi; va o‘zining so‘nggi, jon berayotgan kurashida holdan toygan, nolali azizlarni ularning yakuniy qutqarilishi vaqti sifatida, o‘shanda kelajakdagi o‘ttiz yil narida bo‘lgan 1877-yilga ishora qildi. Afsus! afsus! Miller birodarning o‘z tushida narsalarning bu qayg‘uli holati ustidan ‘o‘tirib yig‘lagani’ hech ajablanarli emas.”

“8. Sandiq, Matto 25:1–11 dagi o‘n bokira qiz haqidagi masalda ko‘rsatib berilganidek, Birodar Miller dunyoga e‘lon qilgan advent haqiqatini ifodalaydi. Birinchisi — 1843 yil bo‘lgan vaqt; ikkinchisi — kechikish vaqti; uchinchisi — 1844 yilning yettinchi oyidagi yarim tun faryodi; va to‘rtinchisi — yopiq eshik. 1843 yildan beri Ikkinchi Adventga oid nashrlarni o‘qigan hech kim Birodar Miller advent tarixidagi mana shu to‘rtta muhim nuqtani himoya qilganini inkor etmaydi. Haqiqatning mana shu uyg‘un tizimi yoki “sandiqlar” o‘z tajribalarini rad etgan va Birodar Miller bilan birga dunyoga shu qadar qo‘rqmasdan va‘z qilgan ayni haqiqatlarni inkor etganlar tomonidan bo‘lak-bo‘lak qilinib, axlat-chiqindilar orasiga sochib yuborildi.”

“9. ‘Kir cho‘tkasi’ bilan bo‘lgan odam uchinchi farishtaning xabari orqali ochib berilgan hozirgi haqiqatning ravshan nurini ifodalaydi, [Vahiy 14:9–12,] u hozir qoldiqdan xatolarni tozalab tashlamoqda. Hozirgi haqiqat ishi 1848 yilning bahorida yana jonlana boshladi va o‘sha vaqtdan to hozirgacha yuksalib, kuch olib bormoqda. ‘Kir cho‘tkasi’ harakatda bo‘lib keldi, va xatolar haqiqatning ravshan nuri oldida yo‘qolib bormoqda; bir oz vaqt ilgari zulmat va xato tomonidan berkitib qo‘yilgan hamda ko‘zdan yashirilgan qimmatbaho javohirlarning ba‘zilari esa endi hozirgi haqiqatning ravshan nurida turibdi.”

“Javohirlarni ajratib chiqarish va xatoni yo‘qotib tashlashdan iborat bu ish tez sur‘atlar bilan ortib bormoqda va u tobora kuchayib borib, to azizlar barchasi qidirib topilib, tirik Xudoning muhrini qabul qilguncha davom etishi belgilangan. Buni Hizqiyolning o‘ttiz to‘rtinchi bobi bilan taqqoslang, shunda Xudo 1844 yildan beri, mana shu qorong‘i va bulutli kunda tarqalib ketgan O‘z suruvini yig‘ishni va‘da qilganini ko‘rasiz. Iso kelishidan oldin, ‘kichik suruv’ ‘imon birligi’ ichiga yig‘iladi. Iso hozir ‘O‘ziga xos, ezgu ishlar uchun g‘ayratli bir xalqni’ O‘zi uchun poklamoqda, va U kelganida O‘zining ‘dog‘siz, ajinsiz yoki shunga o‘xshash hech narsasiz jamoatini’ topadi. ‘Uning kuragi O‘z qo‘lidadir; U xirmonini batamom tozalab,

bug‘doyini omboriga yig‘adi va hokazo.’ Matto 3:12.”

“10. Tarqab ketgan ‘javohirlar’, ‘olmoslar’ va tangalar yig‘ilgan, ‘avvalgidan ancha kattaroq va go‘zalroq ikkinchi quti’ — tarqab ketgan suruv to‘planadigan, ya‘ni tirik Xudoning muhri bosilgan 144 000 ning barchasi jam bo‘ladigan, hozirgi haqiqatning keng maydonini ifodalaydi. Qimmatbaho olmoslarning birortasi ham zulmatda qolmaydi. Ba‘zilar igna uchidek kichik bo‘lsa-da, ular nazardan chetda qolmaydi va Xudo O‘z javohirlarini yig‘ayotgan shu kunda tashqarida qoldirilmaydi. [Malaki 3:16–18] U O‘z farishtalarini yuborib, Lutni Sado‘mdan olib chiqqanidek, ularni ham shoshiltirib olib chiqishi mumkin. ‘Rab yer yuzida ishni tez va qisqa ado etadi.’ ‘U uni adolat ila qisqartiradi.’ Qarang: Rimliklarga 9:28.” Jeyms Uayt, Birodar Millerning tushi haqidagi izohlar.